

**ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ МИСТЕЦТВ
ТА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

ЗВІТ

**за результатами моніторингу стану доступності
концертних організацій і професійних художніх
(мистецьких) колективів державної та комунальної
форм власності за 2025 рік**

2026



Державне агентство України
з питань мистецтв та мистецької освіти

Аналітичний звіт
щодо забезпечення фізичної доступності концертних організацій і
професійних художніх (мистецьких) колективів для осіб з інвалідністю та
маломобільних груп населення за підсумками 2025 року

1. Загальні положення

У межах виконання завдань державної політики у сфері культури, а також реалізації функцій моніторингу діяльності закладів культури та забезпечення безбар'єрного доступу населення до культурних послуг, здійснено комплексний аналіз функціонування мережі концертних організацій і самостійних професійних художніх (мистецьких) колективів (далі - концертні заклади) за підсумками їх роботи у 2025 році.

Аналітичні матеріали підготовлено Державним агентством України з питань мистецтв та мистецької освіти на основі опрацювання звітних форм № 12-НК (річна) «Звіт про діяльність концертних організацій, самостійних професійних художніх (мистецьких) колективів», поданих обласними та Київською міською військовими адміністраціями, а також концертними закладами державної форми власності.

Отримані дані узагальнено з урахуванням необхідності оцінки стану доступності культурних послуг для населення, зокрема осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, визначення основних проблем і потреб у сфері забезпечення безбар'єрного доступу до закладів культури.

2. Мета, завдання та методологічна основа

Метою підготовки аналітичного звіту є аналіз рівня впровадження принципів безбар'єрності у сфері культури та рівня фізичної доступності для осіб з інвалідністю й інших маломобільних груп населення.

Основні завдання:

- аналіз показників функціонування концертних закладів;
- оцінка рівня фізичної, інформаційної та комунікаційної доступності;
- аналіз фінансового забезпечення заходів із впровадження безбар'єрності;
- оцінка стану працевлаштування осіб з інвалідністю;
- формування висновків і пропозицій.

Методологічну основу становлять статистичні дані звітності, адміністративна інформація та узагальнення показників діяльності концертних закладів.

3. Нормативно-правове регулювання

Функціонування системи забезпечення доступності у сфері культури ґрунтується на положеннях:

Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю;

Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»;

Закону України «Про культуру»;

чинних державних будівельних норм (ДБН) щодо інклюзивності будівель і споруд;

державної політики у сфері безбар'єрності.

Зазначені нормативно-правові акти встановлюють обов'язковість забезпечення рівного доступу до культурних послуг та створення умов для безперешкодного користування інфраструктурою закладів культури.

4. Загальна характеристика функціонування концертних закладів

4.1. Мережа концертних закладів

Станом на 31 грудня 2025 року в Україні функціонувало 67 концертних закладів, з них:

30 концертних організацій (у тому числі 25 філармоній, 4 органні зали, 1 інша установа);

37 самостійних професійних художніх (мистецьких) колективів.

За формою власності:

комунальна форма власності — 53 заклади

державна форма власності — 14 закладів

4.2. Сценічна інфраструктура та матеріально-технічний стан

Концертні заклади в сукупності використовують 46 власних стаціонарних сценічних майданчиків, загальна місткість яких становить 15 457 глядацьких місць, з них: основні сценічні майданчики — 29 (64,4%); додаткові сценічні майданчики — 17 (35,6%). Такий показник переважно характерний для концертних організацій, що мають власні будівлі та стаціонарну сценічну інфраструктуру.

Водночас встановлено, що значна частина самостійних професійних колективів не має власної матеріально-технічної бази, що обмежує їх автономність та стабільність діяльності і зумовлює залежність від орендованих або партнерських майданчиків. Це впливає на стабільність планування концертної діяльності, збільшує фінансові витрати, ускладнює логістику проведення заходів. Така ситуація також підкреслює їхню залежність від інфраструктурних можливостей інших закладів культури та актуалізує потребу в розвитку, оновленні або розширенні власної сценічної бази.

Основні показники мережі концертних закладів

Показник	Значення
Загальна кількість концертних установ	67
Концертні організації	30
Самостійні професійні колективи	37
Комунальна форма власності	53 (79%)
Державна форма власності	14 (21%)
Сценічні майданчики	46
Загальна місткість	15 457 місць

4.3. Основні показники діяльності

У 2025 році концертними закладами проведено 10 368 концертних заходів, у тому числі:

4 560 гастрольних заходів на території України (44%);

992 міжнародні гастрольні заходи (10%).

1 655 заходів (16%) – благодійні концерти.

Загальна кількість відвідувачів становила 2 106 534 особи, з них:

218 778 осіб (10%) – представники пільгових категорій.

В таблиці нижче (Табл. № 1) наведено інформацію щодо кількості проведених заходів та відвідування концертних закладів.

Табл. № 1

	Разом	Концертні організації			Самостійні професійні художні (мистецькі) колективи (музичні, хорові, хореографічні, хореографічно-хорові, капели бандуристів та ін.)	Кількість концертних заходів (од)	Кількість відвідувачів (осіб)
		філармонії	будинки органної та камерної музики	інші			
Вінницька	1	1	-	-	-	166	34927
Волинська	1	1	-	-	-	151	19982
Дніпропетровська	3	1	1	-	1	435	77566
Донецька	2	1	-	-	1	57	12030
Житомирська	1	1	-	-	-	548	144700
Закарпатська	3	1	-	-	2	554	84400
Запорізька	1	1	-	-	-	198	53138
Івано-Франківська	3	2	-	-	1	485	57142
Кіровоградська	1	1	-	-	-	295	54100
Київська	1	-	1	-	-	55	5266

Луганська	1	1	-	-	-	62	18000
Львівська	9	1	1	-	7	2068	508720
Миколаївська	1	1	-	-	-	145	6868
Одеська	2	1	-	-	1	229	17800
Полтавська	3	1	-	-	2	333	71101
Рівненська	1	1	-	-	-	284	14411
Сумська	1	1	-	-	-	235	10508
Тернопільська	3	1	-	-	2	448	51174
Харківська	2	1	-	-	1	126	7955
Херсонська	1	1	-	-	-	0	0
Хмельницька	4	1	-	-	3	605	128016
Черкаська	2	1	-	1	-	170	41198
Чернівецька	1	1	-	-	-	198	19689
Чернігівська	1	1	-	-	-	267	78450
м. Київ	18	1	1	-	16	2254	589393
Разом	67	25	4	1	37	10368	2106534

У цілому, показники відображають високий рівень організації концертної діяльності, її соціальну значущість та ефективне поєднання культурної, гастрольної й благодійної складових. Це свідчить про стійкий попит на концертні послуги, активну інтеграцію у міжнародний культурний простір та належне виконання функцій культурного обслуговування різних соціальних груп населення.

Водночас слід враховувати, що діяльність творчих колективів відбувається в умовах складної безпекової ситуації в країні, пов'язаної з триваючою збройною агресією, частими ракетними обстрілами та іншими загрозами з боку ворога. Це суттєво впливає на організацію концертного процесу, ускладнює планування гастрольної діяльності та інколи унеможливорює безперервну роботу колективів.

З міркувань безпеки періодично відбуваються перенесення або скасування заходів, обмежується проведення концертів у окремих регіонах, а також зростає потреба у використанні захищених майданчиків та укриттів. Попри ці виклики, концертні організації продовжують свою діяльність, адаптуючись до надзвичайних умов і забезпечуючи безпеку як виконавців, так і глядачів

5. Забезпечення фізичної доступності для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення

Відповідно до поданої інформації обласними та Київською міською військовими адміністраціями, а також концертними закладами, що належать до сфери управління Мінкульту, було опрацьовано узагальнений звіт щодо фактичної доступності для людей з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Під час аналізу фіксується наявність пандусів, адаптованих санвузлів та інших елементів фізичної доступності. Передбачено 12 показників, за якими

концертні організації та самостійні професійні художні (мистецькі) колективи зазначають наявність або відсутність умов для відвідувачів, а саме:

- спеціальні місця паркування для транспортних засобів осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення;
- безперешкодний доступ до будівель, у яких здійснюється показ концертних програм (пандуси/підйомники на шляху руху до будівель, вхідна група);
- безперешкодний доступ до основного сценічного майданчика (партер);
- безперешкодний доступ до основного сценічного майданчика (окрім партеру: балкон тощо);
- безперешкодний доступ до додаткового сценічного майданчика або відсутність додаткового сценічного майданчика;
- безперешкодний доступ до інших приміщень всередині будівлі (туалет, гардероб, буфет тощо);
- туалетні кімнати, пристосовані для людей, які пересуваються в кріслах колісних;
- кімнати для годування дитини;
- тактильні смуги для полегшення орієнтування людей з порушеннями зору;
- дублювання вивісок та інформаційних табличок шрифтом Брайля;
- безперешкодний доступ до захисної споруди цивільного захисту (укриття), що знаходиться у приміщенні будівлі концертної організації, самостійного професійного художнього (мистецького) колективу;
- вебсайт та/або сторінка адаптовані для сприймання людьми з порушенням зору.

При оцінці фізичної доступності концертних закладів для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення враховувалося, що така доступність переважно характерна для концертних організацій (філармоній, будинків органної музики), які мають власні будівлі та стаціонарні концертні майданчики. Натомість самостійні творчі колективи, які не мають постійних приміщень для здійснення діяльності, у даному аналізі не враховувалися через відсутність у них постійної матеріально-технічної бази, що унеможлиблює об'єктивну оцінку їх фізичної доступності.

Ключові показники стану фізичної доступності для осіб з інвалідністю такі:

Зовнішня доступність

доступний вхід до будівель - 24 заклади (36%)

недоступний вхід до будівель – 43 заклади (64%)

наявність доступного паркування – 7 закладів (10%)

відсутність паркування – 60 закладів (90%)

Доступ до сценічних майданчиків

доступ до партеру – 23 заклади (34%)

доступ до інших зон – 7 закладів (10%)

Внутрішня інфраструктура

доступні внутрішні приміщення – 22 заклади (33%)

доступні санітарні вузли – 17 закладів (25%)

Інклюзивні елементи

тактильні смуги – 5 закладів (7,5%)

адаптовані вебсайти – 5 закладів (7,5%)

інформація шрифтом Брайля – 4 заклади (6%)

Доступ до укриттів цивільного захисту

Загальна кількість концертних закладів - 67

наявність власних захисних споруд 11 закладів

наявність безперешкодного доступу до захисної споруди цивільного захисту, що знаходиться у приміщенні будівлі концертного закладу –

3 заклади

відсутність безперешкодного доступу до захисної споруди цивільного захисту, що знаходиться у приміщенні будівлі концертного закладу –

8 закладів

відсутня захисна споруда

– 56 закладів (83,6%)

Аналіз стану забезпечення концертних закладів захисними спорудами цивільного захисту свідчить про недостатній рівень доступності укриттів у більшості закладів. Із загальної кількості 67 концертних закладів:

- власні захисні споруди цивільного захисту мають 11 закладів, що становить **16,4 %**;
- наявність безперешкодного доступу до захисної споруди цивільного захисту, розташованої у приміщенні будівлі концертного закладу, забезпечено у 3 закладах (**4,5 %** від загальної кількості та **27,3 %** серед закладів, що мають укриття);
- відсутній безперешкодний доступ до захисної споруди у 8 закладах (**11,9 %** від загальної кількості та **72,7 %** серед закладів, що мають укриття);
- відсутні захисні споруди цивільного захисту у 56 закладах, що становить **83,6 %**.

Слід зазначити, що вказані 11 концертних закладів мають у своєму користуванні 13 власних захисних споруд цивільного захисту (сховищ), у зв'язку з наявністю у двох закладів по два сховища.

Отримані дані свідчать про недостатній рівень забезпечення концертних закладів власними захисними спорудами цивільного захисту, а також про обмежену доступність наявних укриттів для маломобільних груп населення. Більшість закладів не мають власних сховищ, що ускладнює належне забезпечення безпеки працівників і відвідувачів під час повітряних тривог та інших надзвичайних ситуацій.

Фінансування заходів безбар'єрності

Загальний обсяг видатків на забезпечення безбар'єрного середовища становить 3 105 568 грн., що складає близько 0,27% загальних видатків концертних закладів.

Працевлаштування осіб з інвалідністю

Відповідно до Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», з метою реалізації їхніх творчих і виробничих здібностей, а також з урахуванням індивідуальних програм реабілітації, особам з інвалідністю гарантується право на працю на підприємствах, в установах та організаціях.

Для підприємств, установ і організацій, у тому числі підприємств і організацій громадських об'єднань осіб з інвалідністю, а також фізичних осіб, які використовують найману працю, встановлюється норматив робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю у розмірі 4 % середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік. Якщо чисельність працівників становить від 8 до 25 осіб, норматив визначається у кількості одного робочого місця.

За результатами поданих звітів, загальна чисельність працівників концертних закладів у 2025 році становила 7553 особи, з яких 279 — особи з інвалідністю. Частка таких працівників складає 3,69 % при встановленому нормативі 4 %.

Висновки:

Проведений аналіз ключових показників свідчить про недостатній рівень інклюзивності концертних закладів для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Більшість об'єктів характеризуються **комплексними інфраструктурними та організаційними обмеженнями**, які суттєво унеможливають доступ до культурних послуг та створюють ризики для безпеки.

Основні проблеми фізичної та інформаційної доступності:

Вхідні групи залишаються недоступними у 64% закладів, що є ключовим бар'єром уже на етапі безпосереднього входу до будівлі.

Паркувальні місця для маломобільних осіб відсутні у 90% випадків.

Доступність внутрішніх зон обмежена: партер залів адаптовано лише у 34% закладів, інші зони — у близько 10%.

Доступні санвузли наявні лише у 25% об'єктів, а спеціальні приміщення — у 33%.

Рівень забезпечення концертних закладів інклюзивними елементами залишається низьким. Із 67 закладів тактильні смуги та адаптовані вебсайти наявні лише у 5 закладах (7,5%), інформація шрифтом Брайля — у 4 закладах (6,0%). Ці показники свідчать про необхідність подальшого розвитку безбар'єрного середовища у сфері культури.

Забезпечення укриттями цивільного захисту:

Стан забезпечення укриттями є **критично низьким**. З 67 проаналізованих закладів, лише 11 закладів мають власну захисну споруду цивільного захисту.

Для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення лише 3 заклади (4,5%) мають безперешкодний доступ до захисних споруд у будівлі; 8 закладів (11,9%) безперешкодний доступ відсутній. У 56 закладах (83,6%) захисні споруди відсутні.

Отримані показники свідчать про необхідність посилення роботи щодо облаштування укриттів у концертних закладах та забезпечення їх доступності відповідно до вимог безбар'єрності й цивільного захисту населення.

Особливо гостро проблема проявляється у діяльності самостійних професійних мистецьких колективів, які проводять заходи на виїзних майданчиках. У таких умовах відсутній гарантований доступ до укриттів, що створює пряму загрозу життю та здоров'ю відвідувачів і працівників під час повітряних тривог та інших надзвичайних ситуацій.

Фінансування та кадровий аспект:

Аналіз фінансування заходів безбар'єрності свідчить про вкрай низький рівень фінансового забезпечення цього напрямку. Із загального обсягу видатків у сумі 1 166 853 883 грн. на реалізацію заходів із забезпечення безбар'єрності спрямовано лише 3 105 568 грн. або 0,27% від загального фінансування.

Такий показник свідчить про недостатній рівень пріоритетності питань безбар'єрності у фінансовій політиці закладів культури та обмежує можливості щодо створення доступного середовища, модернізації інфраструктури й забезпечення рівного доступу до культурних послуг для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Отриманий показник при аналізі кадрового складу концертних закладів свідчить про неповне виконання нормативу щодо працевлаштування осіб з інвалідністю (3,69% при встановленому нормативі 4%) та необхідність активізації роботи із забезпечення рівних можливостей зайнятості, створення доступних умов праці та впровадження принципів інклюзивності у діяльності концертних закладів.

Загальний висновок:

Рівень фізичної, інформаційної та безпекової доступності концертних закладів загалом не відповідає сучасним стандартам інклюзивності та вимогам безбар'єрного середовища. Наявні обмеження звужують реалізацію права осіб з інвалідністю на рівний доступ до культурного життя та створюють значні ризики в умовах воєнного стану.

Рекомендації:

Для виправлення ситуації необхідний комплексний системний підхід, який має включати:

обов'язкове забезпечення доступних укриттів у безпосередній близькості до місць проведення мистецьких заходів;

пріоритетне фінансування заходів безбар'єрності;

розвиток інклюзивної інфраструктури (тактильні елементи, адаптовані сайти, навігація, пандуси, підйомники);

активізацію політики інклюзивного працевлаштування;

впровадження обов'язкового навчання та підвищення кваліфікації персоналу закладів щодо роботи з людьми з інвалідністю та маломобільними групами (включаючи правила безбар'єрної комунікації та надавання допомоги);

проведення інформаційних кампаній для підвищення суспільної обізнаності та зміни ставлення до інклюзії.

Усунення виявлених недоліків є не лише вимогою законодавства, а й важливим елементом забезпечення соціальної згуртованості, громадської безпеки та підвищення стійкості суспільства в умовах воєнних загроз.
